

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Групи ЕПП-31-17

ЗАТВЕРДЖУЮ

перший проректор з НІР
професор _____ С.Я. Ходирєв
«___» _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Управління витратами

(назва навчальної дисципліни згідно освітньої програми)

підготовки

бакалавра

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

в галузі знань

07 «Управління та адміністрування»

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності

076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

(шифр і назва спеціальності)

за освітньою програмою¹

Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

(назва освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми)

мова навчання

державна

(мова, на якій проводиться навчання за робочою програмою)

2020 рік

¹ якщо програма навчальної дисципліни розроблена для декількох освітніх програм за даною спеціальністю, то вказуються усі освітні програми

1. Мета вивчення навчальної дисципліни набуття теоретичних та

(п.2.2 листа МОН №1/9-434 від 09 липня 2018 року)

відпрацювання практичних навичок формування витрат за видами, центрами відповідальності та носіями для мінімізації їх рівня та обґрунтування оптимальних господарських рішень.

2. Передумови для вивчення дисципліни: економічна теорія,

(вказати які дисципліни передують її вивчення)

економіка підприємства, менеджмент, статистика.

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни ²	
	денна форма навчання	заочна (дистанційна) форма навчання ³
Кількість кредитів – <u>5</u> Кількість годин – <u>150</u>	<u>обов'язкова</u> (обов'язкова, вибіркова)	
Семестр викладання дисципліни	<u>VI</u> (порядковий номер семестру)	<u>VII, VIII</u> (порядковий номер семестру)
Вид контролю:	<u>екзамен</u> (залік, екзамен)	
Розподіл часу:		
- лекції (годин)	32	12
- лабораторні роботи (годин)	-	-
- практичні заняття (годин)	32	8
- самостійна робота студентів (годин)	26	70
- курсовий проект (годин)	-	-
- курсова робота (годин)	30	30
- розрахунково-графічна робота (контрольна робота)	-	-
- підготовка та складання екзамену (годин)	30	30

4. Очікувані результати навчання з дисципліни. Набуття у студентів знань

(п.2.3 листа МОН №1/9-434 від 09 липня 2018 року, як в освітній програмі)

та навичок науково-обґрунтованого підходу до рішення проблем управління витратами підприємства у багатоукладній економіці. По завершенні вивчення дисципліни студенти повинні:

знати: загальну характеристику витрат; систему управління витратами; формування витрат за місцями і центрами відповідальності; методичні основи обчислення собівартості окремих виробів; контроль витрат і стимулювання економії ресурсів; аналіз системи «витрати—випуск—прибуток» як інструмент обґрунтування виробничо-маркетингових рішень; оптимізацію операційної системи підприємства за критерієм витрат;

вміти: виявляти фактори, що зумовлюють рівень витрат; оцінювати систему управління витратами; виявляти витрати за місцями і центрами відповідальності; розраховувати собівартість окремих виробів; здійснювати контроль витрат; аналізувати систему «витрати—випуск—прибуток»; оптимізувати операційну систему підприємства.

² Якщо дисципліна викладається декілька семестрів, то на кожний семестр за відповідною формою навчання заповнюється окремі стовпчик таблиці.

³ Якщо дисципліна на заочній (дистанційній) формі навчання не викладається, то графа «заочна форма навчання» відсутня.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

(п.2.4 листа МОН №1/9-434 від 09 липня 2018 року)

Оцінка в балах	Оцінка за нац. шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Критерії
90 – 100	Відмінно	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком , без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані , якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80 – 89	Добре	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком , без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75 – 79		C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком , без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо , усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67 – 74	Задовільно	D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань виконань, можливо, містять помилки
60 – 66		E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , багато передбачені програмою навчання навчальні завдання не виконані , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального
35 – 59	Незадовільно	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
1 – 34	Неприйнятно	F	Теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значимого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, який становить 60 балів (E).

6. Засоби діагностики результатів навчання: опитування, діалог, групове обговорення тематичних питань, тестові завдання.

(п.2.5 листа МОН №1/9-434 від 09 липня 2018 року)

7. Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять⁴

Назва теми лекційного матеріалу	Кількість годин		Назва ПР, ЛР, СЗ, СРС	Кількість годин		Література
	очна	заочна		очна	заочна	
1	2	3	4	5	6	7
Семестр VI						
Розділ 1. Управління витратами підприємства						
Тема 1. Управління витратами підприємства	4	1	ПР 1. Розрахунок виробничої собівартості проданих товарів.	4	2	1.1, 1.5
			СРС 1. Тема: Розподілення змішаних витрат.	11	17	1.2, 2.1
Тема 2. Основні положення аналізу беззбитковості	4	1	ПР 2. Тема: Формування звіту про прибуток на підставі «вкладеного доходу».	4	2	1.5, 3.1
			СРС 2. Тема: Запас безпеки підприємства.	11	17	1.4, 2.1
Тема 3. Основні положення цільового планування прибутку	4	1	ПР 3. Тема: Порівняльний аналіз підприємств з різною структурою витрат.	4	2	1.4, 2.4
			СРС 3. Тема: Вплив структури витрат на фінансовий важіль.	11	17	1.4, 2.4
Розділ 2. Гнучке планування та контроль накладних витрат						
Тема 4. Гнучке планування	4	2	ПР 4. Тема: Вплив кількості видів базової діяльності на якість оцінки собівартості.	4	2	1.1, 3.5
			СРС 4. Тема: Аналіз досвіду гнучкого планування європейських менеджерів.	11	17	1.3, 3.5
Тема 5. Контроль накладних витрат	4	2	ПР 5. Тема: Формування звіту про виконання плану з накладних витрат.	4	-	3.4, 3.5
			СРС 5. Тема: Суб'єктивні та об'єктивні причини зміни накладних витрат.	11	17	1.1, 2.3
Тема 6. Основні положення управлінського обліку на підприємстві	4	2	ПР 6. Тема: Класифікація витрат.	4	-	1.1, 1.3
			СРС 6. Тема: Вимоги до інформації про витрати підприємства.	11	17	1.2, 2.3
Розділ 3. Стратегічне управління витратами на підприємстві						
Тема 7. Система управління витратами підприємства в рамках СVP підходу	4	2	ПР 7. Тема: Система неперервного аналізу та планування витрат.	4	-	2.2, 3.1
			СРС 7. Тема: Вплив проводу витрат на різні види витрат.	11	17	2.1, 3.2
Тема 8. Стратегічне управління витратами на підприємстві	4	1	ПР 8. Тема: Відповідності та протидії формування системи управління витратами.	4	-	1.5, 2.4
			СРС 8. Тема: Концепція витрато утворюючих факторів.	9	11	3.2, 3.3
Усього за семестр	32	12	ПЗ	32	8	
			СРС	86	130	
УСЬОГО за дисципліну	32	12		118	138	

8. Орієнтовна тематика індивідуальних та/або групових занять⁵

Курсова робота, що різниться за варіантами вихідних даних

(за наявності)

⁴ Якщо дисципліна викладається декілька семестрів, то теми розбивати посеместрово.

⁵ Вказується орієнтовна тематика КП, КР, ргр, якщо вони передбачені навчальною програмою

9. **Форми поточного та підсумкового контролю**

Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях за допомогою тестових

(п.2.5 листа МОН №1/9-434 від 09 липня 2018 року)

завдань. Остаточний контроль з дисципліни – екзамен. Підсумковий контроль здійснюється під час проведення екзамену за допомогою тестових завдань.

10. **Інструменти, обладнання та програмне забезпечення ноутбук, проектор,**

(за потреби)

Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint.

11. **Рекомендовані джерела інформації**

1. **Базова література**

1.1. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г., Когут У. І. Управління витратами на підприємствах: навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 244 с. ISBN 978-617-607-570-7.

1.2. Іванюта П. В., Лугівська О. П. Управління ресурсами та витратами: навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2011. 320 с.

1.3. З.Цал-Цалко Ю. С. Витрати підприємства: навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2002. 656 с.

1.4. Данилюк М. О., Бойчук Р. М., Гречаник Б. В., Гречаник В. П. Планування і контроль на підприємстві: навч. посіб. для студ. вузів. Львів : Магнолія 2006, 2015. 328 с. ISBN 978-966-2025-44.

1.5. Тарасюк Г. М., Шваб Л. І. Внутрішній економічний механізм підприємства: навч. посіб. для студ. вузів. К. : Центр учеб. лит., 2008. 204 с. ISBN 978-966-364-575-9.

2. **Допоміжна література**

2.1. Чорна М. В., Смірнова П. В., Бугріменко Р. М. Управління витратами: навч. посіб. Харківський державний університет харчування та торгівлі, 2017. 166 с.

2.2. Артамонова Н. С. , Акулюшина М. О. Управління витратами: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2018. 120 с.

2.3. Маркіна І. А., Таран-Лала О. М., Гунченко М. В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2019. 304 с.

2.4. Брітченко І. Г., Князевич А. О. Контролінг. Видавництво «Волинські обереги», 2015. 280 с.

3. **Інформаційні ресурси**

3.1. [Електронний ресурс]. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Управління витратами» – Режим доступу: <http://files.khadi.kharkov.ua/upravlinnya-ta-biznesu/ekonomiki-pidpriemstva/item/12924-upravlinnya-vytratamy.html>.

3.2. [Електронний ресурс]. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Управління витратами» – Режим доступу: <http://files.khadi.kharkov.ua/upravlinnya-ta-biznesu/ekonomiki-pidpriemstva/item/12923-upravlinnya-vytratamy.html>.

3.3. [Електронний ресурс]. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Управління витратами» – Режим доступу: <http://files.khadi.kharkov.ua/upravlinnya-ta-biznesu/ekonomiki-pidpriemstva/item/4755-upravlinnia-vytratamy.html>.

3.4 [Електронний ресурс]. Монографія «Управління витратами підприємств дорожнього господарства» – Режим доступу: <http://files.khadi.kharkov.ua/upravlinnya-ta->

biznesu/ekonomiki-pidpriemstva/item/8185-upravlinnya-vytratomy-pidpryyemstv-dorozhnoho-hospodarstva.html.

3.5 [Електронний ресурс]. Конспект лекцій з дисципліни «Управління витратами» – Режим доступу: <http://files.khadi.kharkov.ua/upravlinnya-ta-biznesu/ekonomiki-pidpriemstva/item/12925-upravlinnya-vytratomy.html>.

Розроблено та внесено: кафедра економіки і підприємництва
(повне найменування кафедри)

Розробники програми: доцент кафедри економіки і
(посада, наук. ступінь, вчене звання)

підприємництва к.е.н., доцент

(підпис)

В.В. Блага

(ПІБ розробників)

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні кафедри.

Протокол № 11 від «15» січня 2020 року.
(номер) (та дата протоколу)

Завідувач кафедри:

д.е.н., доц.

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

І.Ю. Шевченко

(ПІБ завідувача кафедри)

Погоджено

Декан факультету управління та бізнесу

(повна назва факультету, де читається дисципліна)

д.е.н, професор

(наук. ступінь, вчене звання)

(підпис)

Дмитрієв І.А.

(ПІБ декана)

« » 2020 року
(день) (місяць) (рік)

© , 2020 рік

© , 2025 рік

Примітки:

Робоча програма навчальної дисципліни розробляється відповідною кафедрою у 2-х екземплярах на 5 років і затверджується до 30 серпня: 1 екземпляр – у навчальний відділ; 2- екземпляр залишається на кафедрі.

Форма в редакції ХНАДУ відповідно до листа МОН України за №1/9-434 від 09 липня 2018 року затверджена Методичною радою ХНАДУ 26 вересня 2018 року протокол №1